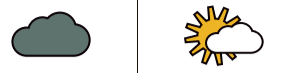

Brno a jižní Morava

13 °C | 2 °C

Počasí v kraji více informací →
pocasi.idnes.cz

DNES Brno, Blansko, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo

brno.idnes.cz

O autisty se automaticky stará Pepina

Moderní systém v Novém domově je vzorem, jak řešit **personální krizi** v sociálních službách.

Karolína Kučerová
redaktorka MF DNES

Idé s poruchou autistického spektra s vysokou mírou podpory potřebují v každodenním životě rozsáhlou pomoc druhé osoby - s přípravou jídla, oblékáním, organizací dne či orientací v sociálních situacích. Někteří z nich navíc nemluví, komunikují alternativními způsoby nebo mají specifické požadavky na své prostředí. A tak pro ně bývá nevhodnější volbou život v komunitní pobytové službě, s téměř nepřetržitou pozorností personálu.

Jenže ten má kromě péče o ně běžně i řadu jiných povinností, včetně technické správy celého domu. Přitom právě přetížení zaměstnanců často ústí v odchod z odvětví, ale znamená také nízkou atraktivitu oboru v očích studentů či absolventů. Není proto překvapením, že podle dat Asociace poskytovatelů sociálních služeb (APSS) se obor potýká s prohlubováním nedostatku pracovníků - v celém Česku jich momentálně chybí asi tři tisícovky.

Co kdyby ale existoval systém, který velkou část rutinní zátěže vyřídí za personál, a tomu tak místo provozních záležitostí zbývá více času na samotnou péči o klienty?

Přesně tak funguje kousek za Brnem Nový domov v obci Mokrá-Horákov, který cílí právě na lidi s poruchou autistického spektra nejvyššího stupně. „Říkáme mu Pepina.

Tak ho pojmenovala jedna z našich klientek. Jedná se o systém Loxone, což je v podstatě takový minipočítač zabudovaný přímo v centrálním rozvaděči. Lze ovládat přes tablet či mobil, ale velkou část funkcí řídí automaticky sám na základě nastavených pravidel a vnějších podmínek, jako je teplota, počasí, denní doba či intenzita světla. Díky tomu v domě automaticky ovládá například rolety, osvětlení, vytápění i zabezpečení,“ popisuje vedoucí domova Martina Lintnerová.

Audíolášení a pohybová čidla
Pro potřeby sociálního zařízení je ale podle ní nejdůležitější „asistivní“ část systému. Díky zabudovanému audíolášení, které je propojeno s pohybovými čidly po celém domě a magnetickými kontakty ve dveřích pokojů, dokážou pracovníci rychleji zjistit, kde se kdo právě nachází či zda potřebuje podporu. „Třeba v nočních hodinách nám hlásič automaticky oznámí, když klapnou dveře a kdo konkrétně tedy nejspíš z pokoje odešel. Můžeme tak okamžitě reagovat a řešit pomoc,“ chválí šéfká domova.

Díky tomu stačí přítomnost pouze jednoho zaměstnance, přičemž druhý je na telefonu. Za běžných podmínek by museli být na místě oba dva, což by znamenalo i nutnost zajištění další pracovní síly.

„Mohlo by trvat mnohem delší dobu, než bychom si klienta všimli,

a on by mezitím třeba vzbudil ostatní. Celkem jich máme šest, a takovou situaci by už jeden člověk nezvládl,“ podotýká Lintnerová.

„Asistence koupelna v patře,“ přerušil rozhovor reproduktor v kanceláři. „No vidíte, tak to máme v přímém přenosu,“ usměje se ředitelka a vysvětluje, co se právě stalo. Toto hlášení zazní, když jedna z klientek vstoupí do své koupelny, což je místo, kde pomoc potřebuje vždy.

Funguje to podobně jako kontakt ve dveřích, ale tady na bázi senzoru pohybu. Kromě ulehčení práce zaměstnanců technologie přináší i větší důstojnost pro klienty. „To je ostatně náš hlavní cíl - zajistit, aby i navzdory svému handicapu žili co nejběžněji, mohli rozhodovat o různých věcech. Nemusí čekat, až si jich někdo v té koupelně všimne, ale pracovník o nich ví už ve chvíli, kdy vejdou,“ říká Lintnerová.

„Automatizace v těchto zařízeních není hračka či nějaká technologická rozmařilost, ale nástroj, který může pomoci zajistit důstojný život klientů a stabilní pracovní prostředí pro zaměstnance. Umožňuje reagovat včas a věnovat se lidem s větším klidem,“ doplňuje Pavel Lískovec, zástupce společnosti Loxone.

Systém nabízí větší důstojnost také v jiných směrech. V noci pohybové senzory přivolají asistenci

i při delším pohybu. „Může se totiž jednat o situaci, kdy se třeba klient vzbudí a je mu zle. Personál nemusí pravidelně obcházet pokoje a poslouchat za dveřmi, jestli je vevnitř vše v pořádku,“ hlásí Lintnerová.

„Co řekne Pepina, to je svaté“
S tím jde ruku v ruce také individualizace. Každý klient má vlastní pokoj, nastavení automatizace je možné měnit tak, aby sedělo k jeho preferencím. „U jedné slečny se ukázalo, že jí automatický pohyb rolet vadí a vyvolává neklid. Tak se to stoplo,“ dává příklad ředitelka. Jiný klient zase projevil zájem o to, aby mohl rolety a světlo ovládat sám.

„Pak tu máme slečnu, co ráda hraje na počítači, ale byla schopna u něj strávit třeba dvanáct hodin a přitom se sotva napít či najíst. Pokud by jí ho přišel vypnout sám pracovník, mohlo by dojít ke konfliktu. Proto se opět hodí Pepina. Tak trochu se zavedlo, že co řekne ona, je svaté,“ usmívá se Lintnerová. Klientka proto souhlasila, že systém její počítač, na nějž je napojený skrz spínač v zásuvce, po dvou hodinách automaticky vypne.

Díky technologii se také podařilo předejít některým krizovým situacím.

Jeden z pokojů se v létě příliš přehříval, což klientku dráždilo. Začala být z ničeho nic nervózní. „Člověk s poruchou autistického spektra vám ale neřekne, co se děje a že je mu v pokoji teplo. Zjistili jsme to

až díky statistice teploty v pokoji, kterou systém vyhodnocuje, a díky tomu mohli podle nejkritičtějších časů ve dne nastavit, aby se spouštěla klimatizace,“ popisuje vedoucí moderního domova.

A má jasno, že podobná sociální zařízení by se takovou cestou měla také vydat. Přestože v cizině, konkrétně ve Španělsku či Irsku, odkud inspirace na vybudování domu v Mokré-Horákově pochází, fungují takové sociální služby zcela běžně, v Česku je Nový domov zatím jediným, kde se chytrá automatizace využívá v takovém rozsahu.

Změna by mohla sociálnímu oboru pomoci i podle prezidenta APSS Jiřího Horeckého. „Management sociálních služeb by se měl aktivně zabývat novými možnostmi, protože právě inovace mohou být jedním z klíčů k dlouhodobě udržitelnému a kvalitnímu systému péče v Česku,“ poznamenává.

Výrazná pomoc Část úkonů v Novém domově řeší automatický systém (na prostředním snímku přenosné tlačítko k přivolání „posíl“ k bazénu), personál má tak více času na klienty. Vedoucí Martina Lintnerová (dole) si pochvaluje pohybová čidla. 3x foto: Radim Strachov, MAFRA

26,5 mil.
korun stál nákup a rekonstrukce Nového domova.

6 lidí
s poruchou autistického spektra žije v domově.

INZERCE

Minerály Brno: nákupy a zážitky pro celou rodinu

Mezinárodní prodejní výstava minerálů, fosilií, šperků a přírodnin **MINERÁLY BRNO** proběhne na brněnském výstavišti **od 16. do 17. května**, pavilon B je zcela zaplněn. **MINERÁLY BRNO** jsou skvělým tipem na květnový víkendový den pro celou rodinu.

Na návštěvníky bude čekat kompletní nabídka známá z předchozích ročníků – **od minerálů a výrobků z nich přes sběratelské kameny, šperky, přírodniny a dekorace až po bytové doplňky, užitkové předměty a ezoteriku**. Minerály Brno jsou tradičně nejen dobrým tipem pro nákupy, ale i místem, kde lze příjemně strávit den poznáváním i zábavou. Tato výstava na brněnském výstavišti píše už 52. ročník a za tuto dobu se stala největší svého druhu v České republice. Na aktuálním ročníku se představí **přes 270 prodejců ze 14 zemí** a určitě bude co prohlížet nebo nakupovat. Brněnské Minerály jsou také výbornou příležitostí pro objevování nových aktivit a zábavu pro všechny věkové kategorie, zejména pro děti.

Tvorba a poznávání

Svět neživé přírody se otevře všem zájemcům nejen na stáncích s kameny, šperky a dalšími exponáty, ale také na místech s programem. Ten je určen zejména dětem,

ale nejen jim. Tradicí je účast Ústavu geologických věd Masarykovy univerzity v Brně, který pravidelně představuje kousek mineralogické a paleontologické vědy. Na stánku se návštěvníci na neživou přírodu podívají pomocí mikroskopů nebo i dalších vědeckých přístrojů. Pro podrobnější informace budou na stánku odborníci. V přízemí i na galerii si mohou návštěvníci vyrobit vlastní šperk nebo dekoraci například pomocí oblíbené techniky drátkování. Část programu se odehraje venku před pavilonem. Z těchto aktivit bude nejzajímavější rýžování zlata. Děti nebo dospělí si vyzkouší zacházení se zlatokopeckou pávní, odplavení jemného písku a třídění hrubšího materiálu se zlatými trpytkami. Tato aktivita názorně ukazuje principy, na kterých rýžování funguje. Rozvíjí trpělivost a dává možnost zažít radost z vlastního objevu – stejně jako ji zažívali zlatokopové po staletí. Součástí venkovních aktivit bude také vyklepávání fosilií z cihliček nebo jiné činnosti, které jsou skutečnou prací geologů.

Vstup na **MINERÁLY BRNO** je buď bránou číslo 1 nebo u pavilonu E. Základní vstupné stojí 170 Kč, zlevněné 100 Kč, levnější je při nákupu přes web. V sobotu je výstava otevřena od 9 do 18 hodin, v neděli do 16:30.